

In *Blinked Myself Awake* verweeft Magnumfotograaf Bieke Depoorter de zoektocht naar de sterren met een persoonlijk trauma dat zich diep in haar herinneringen heeft verschanst. Zowel in haar verleden als dat van het heelal botst ze op dezelfde vragen: wat is waarheid? En hoe kunnen we die vastleggen en bewaren?

Staren in het verleden van de sterren

Bieke Depoorter

TEKST JONAS BRUYNEEL

Tot dusver deelde ik mijn boekenkast in twee categorieën op: prachtig vormgegeven pareltjes waarnaar ik urenlang kan staren, en boeken die zo inhoudelijk beklijven dat ik ze ongenadig met een potlood te lijf ga. Het bij Hannibal Books verschenen *Blinked Myself Awake* van Bieke Depoorter (1986) zet die tweedeling op scherp. Het is een boek vol beklijvende passages om te onderlijnen, maar zo mooi vormgegeven dat ik het niet aandurf.

Bieke Depoorter, naast Carl De Keyzer en Harry Gruyaert een van de drie Belgische Magnumfotografen, heeft in het verleden al aangetoond hoe invoelend ze het kleinschalige met de

grote wereld kan verenigen. In *Blinked Myself Awake* rekt ze die spreidstand tot het extreme op. Ze brengt een intiem trauma uit haar kindertijd in het landelijke Ingooigem van de jaren negentig aan het licht terwijl ze de lens richt op het meest massieve dat we ons kunnen inbeelden: het universum.

Jagen op sterrenjagers

Depoorter trok de wereld rond om sterrenkijkers te ontmoeten, van gepassioneerde amateurastronomen tot onderzoekers in observatoria, van een man in een voortuin in Gent tot *stargazers* onder een adembenemende sterrenhemel in Tuscon (Arizona). Haar aandacht gaat niet naar het heelal zelf, maar naar de mensen die naar boven kijken. Sommigen beschermen hun ogen tegen het licht, anderen laten dat licht net door de lens op hun netvlies vallen. Steeds is er een gevoel van kleinheid aanwezig, onder die oneindig besterde hemelkoepels of in de woestijnen waar de observatoria zijn gebouwd. Geduldig staren al die mensen naar boven in de hoop zo een fragment uit het verleden te vatten.

Want dat is naar sterren kijken: terugkijken in de tijd. Het licht dat we zien is honderden jaren geleden vertrokken, schrijft Depoorter, en de sterren die we waarnemen, zijn soms allang verdwenen. Vanuit die gedachte kijkt ze in *Blinked Myself Awake* ook naar haar eigen verleden. Ze vermengt de ontmoetingen met astronomen met persoonlijke herinneringen, waarbij beetje bij beetje duidelijk wordt dat ze een ernstig trauma met zich meedraagt. De jeugdherinneringen zijn zo herkenbaar en gedetailleerd beschreven dat het evengoed beelden konden zijn.

Bieke Depoorter, *Blinked Myself Awake*, 2024

Herinneringen als vallende sterren

De nadruk ligt daarbij op de werking van het geheugen. Hoe vormen we herinneringen? Wat is echt en wat niet? Het zijn stuk voor stuk vragen die ook over de fotografie gesteld kunnen worden. In haar zoektocht naar de sterren stelt Depoorter de ontoereikendheid van haar eigen medium in vraag. Alleen al de tactiliteit van het papier lijkt een verhaal te vertellen. De foto's zijn op een licht, grijsig papier gedrukt dat zo door je hand gaat, de teksten op een dikkere en wittere papiersoort. Het lijkt alsof Depoorter zo al een boodschap meegeeft: zo vluchtig als beelden zijn, zo hardnekkig zijn de verhalen die we erbij maken.

Astronomen in foto's vatten is een haast natuurlijke daad, want net de fotografie was bepalend voor de sterrenkunde. Toen Louis Daguerre (1887-1851) in 1839 zijn nieuwe fotografische procedé voorstelde, gaf François Arago, de directeur van het Parijse Observatorium, een speech waarin hij benadrukte dat dit de revolutionaire ontwikkeling was waarop de astronomie zat te wachten. De daguerreotype zou de mens in staat stellen om het universum op een waarheidsgetrouwe manier in beeld te brengen.

Dit is een van de historische gebeurtenissen die Depoorter tussen de persoonlijke fragmenten in het boek plaatst. Van de eerste observaties van de maan door Galileo Galilei tot het moment in 1964 waarop in Ukkel het plan voor een alomvattende *Carte du ciel* werd opgedoekt, minutieus verweeft Depoorter de zoektocht in haar herinneringen met de zoektocht naar de sterren.

INFO Bieke Depoorter, *Blinked Myself Awake*, 2024, Hannibal Books — biekedepoorter.com — hannibalbooks.be

Lees het volledige artikel online:

okv.be/artikel/stareninhetverledenvandesternen

Bieke Depoorter, *Blinked Myself Awake*, 2024

